

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1831 (Staatsblad No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Zondag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 9 Augustus 1908. No. 1597.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6.00 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f .10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Eekhofdijk 10, Postdirectie 10.
Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f .30.
Aanvragen en vermelding van leidegaven f .12 per regel.

„Zijt dan nuchteren.“

En het einde aller dingen is nabij; zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden.
1 Petrus 4: 7.

Stellig keert zich het apostolisch vermaan, om toch nuchteren te zijn, allereerst tegen het drankmisbruik. Vooral in de heidenwereld, waarin de apostelen met de prediking van het Kruis optraden, was brasserij en dronkenschap aan de orde van den dag. Het waren toen niet enkele dronkaards, die ieder met den vinger naeweas, maar het zich overgeven aan den wijn was een algemeen ingeslopen kwaad, en vooral een kwaad, dat tot zelfs de hoogste standen had aangevat. Het gevaar was uit dien hoofde niet gering, dat ook in de gemeente des Heeren dat kwaad met de bekeerlingen uit de heidenen zou overgaan. In 1 Cor. 11: 21 vermeldt Paulus zelfs het feit, dat bij de heidenen der eerste Christenen, waarin ze het heilig Avondmaal lieten opgaan, de een hongrier was en zich aan de spijze te goed deed, en „dat de ander dronken was.“

Het sprak daarom vanzelf, dat de apostelen telkens en telkens weer tegen dat zich overgeven aan wijn en sterken drank waarschuwden. Zoo zelfs, dat Petrus in zijn kleinen brief tot drie malen toe de vermaning om toch nuchteren te zijn, aan de kerken in de verstrooiing toeroept.

Eerst heet het in 1 Petrus 1: 13: „Op-schortende de lendenen uws verstands, en nuchteren zijnde, hoopt volkomenlijk op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus.“ Dan schrijft dezelfde apostel in 1 Petrus 4: 7: „Het einde aller dingen is nabij, zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden.“ En in 1 Petrus 5: 8 spreekt hij hetzelfde vermaan nog krasser uit, als hij schrijft: „Zijt nuchteren en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden.“

Ook onder ons moet daarom allereerst vast staan, dat misbruik van wijn of drank in geen Christelijk huisgezin, in geen Christelijk gezelschap, en bij geen Christelijk feestmaal ooit mag geduld worden. Altes nuchteren! stelt allereerst den eisch, dat we nooit de heilzame van onzen geest of van ons bewustzijn door den geest, die in wijn of drank tintelt, laten benevelen.

Ook in Christenlanden is tegen dat ernstig verbod schandelijk en schromelijk gezondigd. Ook onze vaders hebben in de middeleeuwen en in het begin van de Reformatietijden den wijn of Godvergeten wijze gemind. Het Humanisme heeft aan onze Hoogescholen eeuwen lang de ergerlijkste drinkgewoonten bestendigd. Tot bij kerkelijke colleges was, nog in het midden der vorige eeuw, onmatig wijngebruik onderlinge afspraak. Uit ons maatschappelijk leven begint het gebruik en misbruik van de alcohol eerst van lieverlede te wijken. Tot onze zelfbeschaming mag niet verheeld, dat hierbij vaak sociale propaganda meer dan de Christelijke prediking het kwaad wien hielp. En zelfs nu nog zijn er beestelijke belijders, die zich gedurig aan drank of wijn te buiten gaan.

Laat ons daarom niet te overgeestelijk wezen. Als het apostolisch vermaan ons oproept, om vóór alle dingen nuchteren te zijn, versta dan een ieder, leek of prediker, en versta men dan in elken Christelijken kring, onder jong en oud, onder man en vrouw, onder rijk en arm wel, dat in de eerste plaats de eisch uitgaat, om zich te wapenen tegen en te onthouden van alles wat den geest zou benevelen, en door die beneveling ons gebed verhinderen of verzwakken zou.

Zijt dan nuchteren en waakt in de gebeden!
Wie wijn of drank misbruikt, verbroekt de gemeenschap met den heiligen God, en geeft een bedenkelijke kans aan den wederpartijder, die omgaat als een brieschende leeuw om ook uw ziel te verslinden.

Maar even stellig als bij dit: „Zijt nuchteren“, in de eerste plaats aan het te keergeen van alle beneveling of dronkenschap te denken is, even vast staat, dat het zich hiertoe niet bepaalt. Het is niet alleen van wijn of drank dat men dronken wordt. Bekend is de uitdrukking „van vreugde dronken zijn.“ Zelfs in onze psalmen heet het: „Een volle beek van welust maakt hier elk in liefde dronken.“

„Dronken“ is dan een overdrachtelijke uitdrukking voor elken toestand van geest of gemoed, waarin we ons van den gewonen druk des levens ontslagen gevoelen; ons als in de hogere sferen voelen opgetrokken;

ons krachten versterkt gevoelen; ons tot alles in staat achten, en in hooge opgewektheid als zweven boven den gewonen druk van het leven.

Het drank- en wijn-misbruik bedoelt niet anders. Tengevolge van de zonde is er allerlei ongemak en onwelzijn, dat ons lichamelijk, — allerlei zorg en zelfverwijt dat ons geestelijk neerdrukt. Zekere melancholie tast het leven aan. En nu poogt men door de overspanning en opwindning van wijn en drank zich tot een hooger levensbesef op te heffen, die drukkende banden van zorg en zelfverwijt zich van de schouders te laten glijden, en zich zoo veruimd, ontlast en wat men noemt „zalig“ te gevoelen. Het is onze zonde en ellende, die de zonde van de dronkenschap teelt en aangrijpt als middel tot vrijmaking.

Maar diezelfde drijfveer werkt ook op andere manier. Ook zonder wijn of drank kan men zich opwinden of in overspanning heil zoeken. Let er maar op in onze gezelschappen, hoe sterk de neiging is, om aldoor iets te zeggen dat het lachen opwekt, tot het eindelijk één geginnegap in heel den kring wordt. Een bezadigd, kalm gesprek boeit niet. Men wil „pret“ maken, jolig onder elkander zijn, en zoo de werkelijkheid vergeten, om in een ingebeelden gelukstaat over te gaan. En al is er nu in dit alles iets dat zijn betrekkelijk recht heeft, om de melancholie van de geesten af te weren, en al heeft, met heel het volk, ook ieder onzer er behoefte aan, eens uit het gewone leven uit te treden, een verandering een ontspanning, een feestelijken dag te hebben, — toch geldt ook hier het apostolisch vermaan, dat alle misbruik ook hierbij moge geweerd worden, en dat, al laten we de bedruktheid van de zorgen ons van de schouders glijden, toch het nuchteren zijn ook te midden van onze sociale genietingen ons geen oogenblik verlaten mag.

Ja, tot in onze religie gaat dit heilig vermaan door: „Blijft nuchteren ook in uw godsdienstig leven, ook in het leven uwer vroomheid!“

Ook hier ligt het gevaar van in overspanning genieting en opwindning heil te zoeken, en in gevoelsprikkeling en zweespucht de kracht der religie te willen grijpen, zoo vaak aan de deur van ons hart. Geestdrift is kostelijk, en heilige opgewektheid een jubel voor ons hart; maar ge glijdt uit, zoo dikwijls ge de vroomheid in het bijzondere, in het prikkelende, in het overspannende en in de opwindning gaat zoeken. Zeker, gloed mag en moet er ook in uw religie zijn, tintelen mag en moet het in uw ziel van heilige vreugde. „k Zal met mijn gansche hart Uw eer vermelden Heer, U dank bewijzen; k zal U in het midden van de goën, op hoogen toon, met psalmen prijzen“, moet de grondtoon van ons vroom gemoedsbestaan zijn. Bloot verstandelijke religie is onvruchtbare dorheid. Verstand, gevoel, verbeelding, geestdrift, heilige bezieling moet ons hart voor God en voor Zijn eere spannen.

Maar we u, zoo ge in uw gewone leven de genieting der vroomheid vruchteloos zoekt, en nu rusteloos hunkert naar het buitengewone. Zoo ge, in plaats van naar het klee, altoos naar de franje grijpt. Zoo ge het stil en bezadigd geloof voor de uit-spatting van het gevoelsleven laat wijken, en hierdoor al meer in een toestand van overspanning en opwindning geraakt. Het is hieruit dat al die vreemde en buitensporige secten zijn opgekomen, en het is deze neiging van 't hart, die u vervreemdt van het gewone kerkelijke leven, en u aan al deze vreemde soortige uitingen van het religieuze leven in de armen werpt.

Dan is er de geestelijke nuchterheid niet meer, dan steken u de broodkruimels van het gewone, klare, heerlijke Evangelie, en gaat rusteloos uw ziel uit naar wat extra, buitengewoon en vreemde soortig is, tot ge eindelijk in volle zweespucht overslaat. En dan vergaat 't u juist zoals den dronkaard. Eerst vindt ge u op, en voelt u overspannen gelukkig. Maar daarna komt de ontuchtering en voelt ge u afgemat en teleurgesteld. Dan grijpt ge, om daaraan te ontkomen, weer naar sterker prikkel. Tot er eindelijk geen sterker prikkel meer is, en geestelijke lusteloosheid en apathie uw ziel verteert.

En daarom, als de apostel ons zoo ziel-doordringend toeroept: „Zijt nuchteren en waakt in de gebeden“, zij u dit dan ten spoorslag om elke onnatuurlijke opwindning tegen te gaan. De opwindning door den wijn. Maar ook de opwindning door de niets ontziende pret in het sociale leven. En zoo ook de valsche opwindning door de uitspatting van het vroom gevoel.

Met stille bezadigheid moet uw geloof in de klaarheid van uw belijdenis rusten,

In het gewone moet dit kalm geloof zijn genieting en zijn krachtsuiting zoeken. En dan komt er wel ook heilige vreugde, maar een vreugde, die, juist omdat ze in klare nuchterheid gevoelen wordt, te dieper in het hart dringt en u te bestendiger bij blijft.

Officiële Berichten.

FRANKER, 2 Aug. Hedenavond nam onze algemeen beminde leeraar, Ds. A. Doorn, afscheid van de gemeente, naar aanleiding van Filip. 1: 27. De gemeente was bedroefd in deze ure van scheiden, doch ook tevens vervuld met dank aan den Heere, die ons elf jaar en zes maanden dezen waardevol dienste heeft geschenken. Wij bevelen desen getrouwen en geliefden leeraar der Kerken van Apeldoorn aan. Namens den raad der Geref. Kerk.

L. HOFSTRA JR., scriba.

Kort verslag van de vergadering van de Kerken in de classe Amersfoort, gehouden 30 Juni 1908 te Amersfoort.

Ds. Lanting opent als voorzitter op de gebruikelijke manier.

De credentiebrieven worden nagezien en aan een diaken wordt keurmerk verleend.

De notulen worden gelezen en aldus vastgesteld.

Ds. Donner rapporteert over de Particuliere Synode.

Het voorstel van Bunschoten B om de benodigde gelden voor de Zending percentsgewijze om te slaan over de Kerken, vervalt door de aanneming van het volgende voorstel: „De Classis, erkennende en handhavende het contract van samenwerking met de Kerk van Utrecht en de daaruit voortvloeiende verplichtingen, wekt de Kerken op, den arbeid voor de Zending 200 krachtig aan te vatten, dat het door de Classis verschuldigd bedrag zonder dwang en zonder percentage en zonder omslag bijeen komen mag; en vraagt daartoe van de Kerken voor de volgende vergadering een opgave van het vrijwilligheidsbedrag voor het volgende jaar.“

Bij de rondvraag naar art. 41 wordt aan een Kerk advies gegeven inzake tucht in huwelijks-zaken.

De vacatuurdiensten worden aldus geregeld: Maartenzijld, Aug., Ds. Horjus en E. J. Koper; Sept., Ds. J. Kopper; Oct., Ds. Teerink en Van Andel; Nov., Ds. Bolwijn en Lanting; Dec., Ds. den Hertog en Schoonhoven; Reuswoud: Aug., Ds. J. Kopper en Van Andel, Sept., Ds. Lanting, Oct. Ls. Schoonhoven en Horjus, Nov. Ds. Voigt en Teerink, Dec., Ds. Donner en E. J. Kopper.

De volgende vergadering zal D. V. den eersten Dinsdag van October gehouden worden. Op last der Classis voornemens: H. A. VAN ANDEL.

Overzicht van den arbeid in Rijn-Pruissen. (Slot.)

De Kerk te Ruhrort, 29 Juni 1908 tot openbaring gekomen, is ontstaan uit wat wijlen br. Akkerhuis Sr. aldaar vóór 8 jaar begon, door n. l. wekelijks één slechts, des Zondagsmiddags de Hollanders te verzamelen. Spoedig daarop werd er een Holl. Geref. Vereen. opgericht, die zorgde dat de Zondags 3 maal werd vergaderd. Eerst werd in een zaal van den restauratiehouder Georg Weiss in de Harmonia straat No. 32; later (14 Sept. 1902 voor 't eerst) in de kapel van het Schifferheim godsdienstoefening gehouden. Voor 't gebruik hiervan had de kerk den eersten tijd slechts M. 50 (f 30) per jaar te betalen; dit is thans gestegen tot M. 400 (f 240) plus de schoonmaakkosten a M. 100; te samen dus p.l.m. f 300.

Tijdens de langdurige en smartelijke ziekte van wijlen br. Akkerhuis hielp de zoon, de tegenwoordige predikant Ds. G. W. Akkerhuis, de gemeente; bleef haar voorgaand, na als oefenaar aangesteld te zijn, en is in Jan. 1906 tot dienaar des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken toegelaten, in Ruhrort beroepen en den 8 Juli van 't zelfde jaar in het ambt bevestigd.

In een steeds toenemenden bloei verheugt zich deze kerk. Het getal complete leden bedraagt p.l.m. 108 en dat der incompleete lidmaten p.l.m. 180.

De kerkangars beloopt ongeveer 300. Getrouw is men er in het kerkbezoek, dat varieert tusschen de 2 en 300, al naar het aantal schippers, die zich te Ruhrort bevinden. Ook door dezen wordt tamelijk getrouw gebruik gemaakt van de godsdienstoefeningen, terwijl er door openbare geloofsbelijdenis 10 bij de Geref. Kerk zijn ingeschreven. Het aantal catechisanten bedraagt p.l.m. 96.

Den vrouwenvereniging „Ora et labora“, met ongeveer 12 werkende leden, vervaardigt kleedingstukken, die op Kerstdag aan de kinderen worden uitgedeeld.

De Zangvereniging „Hallelujah“ telt p.l.m. 26 leden.

De Jongelingsvereniging „Timotheus“, aangesloten bij den bond van Jongelingsverenigingen op G. G., telt p.l.m. 24 leden. Catechisanen collecteren trouw voor de Zending; terwijl 40 Zendingsbuizen in de huizen der gemeenteleden zijn geplaatst en 40 Zending-bladen worden gelezen.

Te Bochum is op initiatief van Pfarrer Hentschell de arbeid begonnen op den Keizerlijken

Buss en Bettag 1907. Bij de eerste godsdienst-oefening kwamen er reeds een 300 tal bijeen. De Evangel. Kirche stond geheel kosteloos de Johanneskerke met koster en organist af. Op Hemicvaartdag werden na een bijeenkomst van p.l.m. 300 personen en de oprichting van een Holl. Geref. Vereniging de belangen van Bochum en omgeving besproken met circa 70 mannen, meest hoofden van gezinnen. Eene commissie van 4 leden werd benoemd om leden te werven en contributie te verkrijgen. Pfarrer Klose en Lehrer Heyer woonden de Godsdienst-oefening bij. Het Hollandsch verstaan zij zeer wel, daar de eerste te Vaals en de andere in Oost-Friesland gearbeid had. Met tranen in de oogen verklaarde een der beide, dat de prediking hem zoo getroffen had, want „zoo bad en zong vroeger ook mijne lieve moeder met mij!“

Te Recklinghausen wordt ook geregeld van uit Ruhrort gearbeid. Duvver werkte daar zekere Datema. De opkomst bedroeg circa 40 a 50 personen, de inkomsten M. 40 (f 24) per maand. In een spiezwijtschap worden de Godsdienst-oefeningen gehouden, waarvoor men M. 20 in de maand (f 12), moet betalen. Er wordt Zondagschool gehouden en de kinderen worden op last van Ruhrort's kerkeraad gedoopt.

Blijft nu nog te vermelden de arbeid eenigszins buiten dezen cyclus liggende, n.l. te Viersen.

De part. Syn. van N. Brabant en Limburg besloot op voorstel van hun deputaten aldus het verzoek om br. Dekker aldaar wekelijks een dag te laten arbeiden, te beantwoorden: „met het oog op den arbeid die in eigen provincien behoort verricht te worden; en met het oog op vroeger besluit der part. Synode en met het oog op de finantien,“ br. Dekker voor den arbeid te Viersen niet af te staan; doch wil br. D. niet beletten den arbeid, door hem tot hertoe op Vrijdag aldaar vervuld.“

Verder meende de Brab. Syn. niet te mogen gaan, en voegde er bij, dat het uitgetrokken bedrag door de part. Syn. van Gelderland in geen proportionele verhouding staat tot den arbeid te Viersen te verrichten en de kracht dezer provincie. Deze beslissing is voorloopig en dient dus hernieuwd, waartoe uw dep. verzoekt hem te volmachten en br. Dekkers hulp te verzoeken bij de deputaten voor den arbeid in Noord-Brabant en Limburg, tegen een verhoogde tegemoetkoming van de zijde der kerken.

Ds. br. D. gaat elken Vrijdag naar Viersen; houdt aldaar catechisatie voor kinderen beneden de 14 jaar, en om de 14 dagen met volwassenen. Er zijn ruim 40 leerlingen, 4 catechisanten legden belijdenis des geloofs af.

De godsdienstoefeningen, die om de 14 dagen de catechisatie der volwassenen vervangen en eerst te 1/4 na 8 's avonds plaats vinden kunnen, worden geregeld bezocht door 40 a 60 personen; welk getal wel eens tot over de 100 stijgt, als de samenkomst op een dag gehouden wordt, dat er niet wordt gewerkt.

Het publiek dat de godsdienstoefeningen bijwoont, bestaat uit vogels van diverse pluimage: Geref., Hervormden, Baptisten, Heilsoldaten, Roomschen, ja zelfs een Jood. Ook uit de omgeving, zelfs uit Crefeld, komt men de gods dienst-oefeningen bijwoonen.

Den tijd die niet voor catechisatie of oefening gehouden wordt, besteedt br. D. om de Hollanders aan de huizen en in de ziekenhuizen te bezoeken.

Tractaten worden ijerig verspreid. Geen enkel maal valt er over misgewenschte bejegening te klagen. De verhouding tot de Deutsche Kerk is uitstekend, zoodat nog immer een zaal met licht en vuur gratis wordt afgestaan; slechts eenige vergoeding behoeft den concierge geschonken te worden.

De inkomsten beliepen in 't vorig jaar M. 337,— (f 202,—) de uitgaven M. 309,— (f 185.50). Slechts met moeite wordt het schraal salaris van M. 20,— (f 12,—) per maand, plus de reis-kosten-vergoeding bijeen gebracht.

Viersen verzoekt onder toezicht van de kerken der prov. Gelderland, zoo mogelijk van de cl. Arnheim geplaatst te worden. Dit verzoek wordt door de part. Synode v. N. Brabant en Limburg met kracht gesteund.

Uit dit verslag blijkt, dat de arbeid niet onge-zegend is; dat op zeer bescheiden voet slechts gearbeid wordt; dat dit terrein van werkzaamheid alleszins den steun der Kerken verdient en de kerken van dit gewest de bijdrage wel mogen verdubbelen.

Door gebrek aan middelen was een inspectie-reis ondoenlijk. Dit kan niet dan zeer schadelijk werken, daar persoonlijk bezoek nuttig en be-moedigend kan zijn.

Geve de Heere uwe vergadering dit belangrijk werk, waarvan H. M. verzocht schriftelijk op de hoogte gehouden te worden, met hart en ziel te bevorderen, en ruste boven alles de zegen van Sions Koning op dezen zwakken en geringen arbeid.

Uw deputaat
Ds. C. L. F. VAN SCHELVEN.

Buitenland.

Noord-Amerika. De Synode der Chr. Geref. kerk.

Dese Synode vergaderde in Juni l.l. in Muskegon, Michigan. Van de handelingen dezer vergadering trokken de volgende onze aandacht.

De kerkeraden werden door de Synode genoodigd te beraadslagen over de vraag, of de kerk al dan niet het hoogste gezag heeft over

de wetenschap der godgeleerdheid en over de theologische school. Het werd niet noodzakelijk geacht, nu reeds beslist uit te spreken, dat God het object der godgeleerdheid is. Om aan te toonen, dat de kerk het hoogste zeggenschap heeft over de wetenschap der godgeleerdheid en over de theologische school, beriep men zich op Rom. 3: 2 en 1 Tim. 3: 15, waarin getuigd wordt, dat aan den Jood de woorden Gods waren toevertrouwd, en dat de gemeente Gods is een „pilaar en vastheid der waarheid.“ De kerkeraden moeten van hun oordeel verslag uitbrengen aan de classes waartoe zij behooren, opdat de volgende Synode in staat zij een oordeel over dit vraagstuk uit te spreken.

Wanneer men er toe komt om te verklaren, dat men het beginsel van souvereiniteit in eigen kring aanvaardt, dan zal men er wel in de nieuwe wereld toe moeten overgaan om eene universiteit op Gereformeerden grondslag te stichten, waarbij dan de broeders der Chr. Geref. kerk en der Reformed Church broederlijk konden samenwerken.

Ook de methode van de zending onder de heidenen kwam ter sprake. De Synode nam aan, dat classen en Synoden bevoegd zijn om missionaire dienaren des Woords te beroepen en uit te zenden. Zij was van oordeel dat, zoo lang en voor zoover zendingarbeid gemeenschappelijk door enkele kerken gedreven wordt, zulke saamwerkende kerken, of classes, of classes of synoden, gemeenschappelijk missionaire dienaren moeten beroepen en uitsenden. Tegen deze laatste uitspraak teekenden drie broeders protest aan. Men kan hieruit zien, dat de schriftuurlijke beginselen, ook in sake den arbeid onder de heidenen, in de nieuwe wereld beginnen door te werken, al kon de Synode ze nog niet als richtsnoer bij de zending aannemen.

De Synode besloot ook, het werk onder de Hollanders in Zuid-Amerika, dat door Dr. J. van Loonhuizen zoo krachtig is aangevat, te steunen. Zij bepaalde, dat f 1000 per jaar voor een tijd van twee jaar zou afgesonderd worden voor het tractement van een Gereformeerd dienaar des Woords. Aan de kerken werd aangevolen eene collecte te houden voor het stichten van gebouwen, terwijl een comité werd benoemd om met een comité saam te werken, dat door de generale Synode der Gereformeerde kerken van Nederland moet benoemd worden. Men verwacht dus, dat men ook in de Gereformeerde kerken in Nederland zal willen collecteeren voor de gebouwen die men in Zuid-Amerika behoeft.

De classis van G. R. West, vroeg aan de Synode een verklaring van de macht, die eene plaatselijke kerk heeft wanneer binnen hare grenzen zich een nieuwe kerk constitueert.

Er werd beslist, dat voor zulke eene organisatie de toestemming van den bestaenden kerkeraad noodig is. Als deze weigert kan men zich beroepen op de classis; als de classis weigert, zoo kan men de zaak op de Synode brengen. Gedurende den tijd dat de zaak hangende is, blijven de dingen in status quo.

De Utrechtsche „Conclusions“ of „Theses“ over sommige leerstellingen, werden overgenomen en zullen in hun geheel in de acten der Synode opgenomen worden.

In den laatste tijd was er eene discussie ontstaan, of men al dan niet gezangen bij de psalmen in de kerken zou laten zingen. Een breed rapport werd over dit onderwerp uitgebracht. De volgende conclusies werden daarna aangenomen:

1. De Kerkenorde zegt, dat alle kerken bij hare godsdienst-oefeningen zich moeten bepalen tot het gebruiken van den psalmbundel; de enkele „geestelijke liederen“ die in art. 69 worden vermeld, zijn alleen bij wijze van concessie toegelaten.

2. De Synode erkent, dat in 1890 aan de kerken van de classis Hackensack, en dese alle, toegestaan werd, de 52 gezangen te zingen, die op de Zondagen van den Heidebergischen Catechismus volgen. Een ongeveer gelijk verloop was door de Synode van 1884 aan de Deutsche kerken gegeven.

3. Een comité wordt benoemd, om met deze twee classen te confereren, over de wegen en de middelen, ten einde die concessien der Synode weer ongedaan te maken, opdat men dezelfde lofszegging door de geheele kerk verkrijge.

Voorts nam de Synode nog een besluit omtrent art. 36 der Nederlandsche geloofsbelijdenis, handelend „over de macht der Overheid in de zaken der kerk.“ Men besloot niet, een deel van dit artikel te schrappen, maar het door een verklarende noot toe te lichten.

De afgevaardigde der Reformed church, Dr. Kolijie, sprak zijn dank aan de Synode uit, dat op de Synode zijner kerk een afgevaardigde der Chr. Geref. kerk verscheen. Door dien afgevaardigde werd in zijn hartelijk woord vooral de nadruk gelegd op de vraag: „Waarom zijn onze kerken met zooveel gelijkheid van elkander gescheiden, en hoe zullen wij deze scheiding opheffen. Veeleer wensch hij er nadruk op te leggen, dat er, waar allen de belijdenisschriften der Geref. kerken als een gemeenschappelijke erfenis der vaders mogen bezitten, meer gelijkheid dan verschil bestaat. Roeping scheen het hem daarom te zijn, zich er wederkeerig op toe te leggen om, waar dit mogelijk is, gemeenschappelijk den strijd aan te binden tegen de gemeenschappelijke vijanden: ongelooft, bijgeloof en stolvergoding. Ook op het terrein der zending was de weg der samenwerking open.“

De Ref. Church, zoo deelde Ds. Kolijn nog mede, telt 125,000 belijdende leden. In het afgeloopen jaar deden gemiddeld in iedere gemeente acht personen belijdenis des geloofs.